

Suvine aialinnupäevik 2019:

kuuenda hooaja kokkuvõte

Suvisest aialinnupäevikust võtsid 2019. aastal osa 928 linnuvaatlejat 524 aias. Suur tänu teile kõigile!

Suvisest aialinnupäeviku kuuendal aastal kogunes usinate linnu- ja loodusvaatlejate ühise pingutuse tulemusena 27 218 vaatluskirjet, mis lisandusid eelmiste aastate 111 000 vaatluse juurde. 2019. aasta vaatlused jagunesid järgnevalt: 15 493 lindude esmavaatlust, 2105 pesitsusvaatlust, 1390 muude selgroogsete vaatlust, 7766 taimede ja putukate fenovaatlust ning 464 tolmeldajate vaatlust 1412 taimeküllastuse kohta.

Üldnäitajatest jätkas selget kasvu aedades keskmiselt kohatud linnuliikide arv, mis jõudis juba 37,3 liigi juurde. Seevastu keskmised pesitsemisjuhtude, pesitsevate liikide ja kohatud loomaliikide arvud jäid enamvähem senisele tasemele. Keskmised tulemused maakondade lõikes leiab alljärgnevast tabelist.

Päevikupidajate aedade keskmised näitajad 2019. aastal.

	Päevikute arv	Keskmine kohatud linnuliikide arv	Keskmine pesitsemisjuhtude arv	Keskmine pesitsevate liikide arv	Keskmine loomaliikide arv
Eesti	524	37,3	5,0	3,4	3,4
Harjumaa	155	31,5	2,8	2,2	2,2
Hiiumaa	13	38,2	11,0	6,1	4,2
Ida-Virumaa	12	40,2	7,7	5,3	5,1
Jõgevamaa	16	40,5	5,8	3,7	3,9
Järvamaa	14	39,8	6,4	4,3	2,9
Läänemaa	19	43,0	6,9	4,9	3,4
Lääne-Virumaa	29	38,9	5,6	3,7	4,0
Põlvamaa	25	41,4	6,2	4,8	6,1
Pärnumaa	55	43,0	5,4	3,6	4,5
Raplamaa	31	37,9	8,2	4,7	3,4
Saaremaa	18	39,3	4,5	3,3	3,6
Tartumaa	76	36,5	3,2	2,2	2,2
Valgamaa	12	41,0	6,0	3,8	6,5
Viljandimaa	27	41,5	8,3	5,4	3,0
Võrumaa	22	37,6	5,8	3,3	4,7
Tallinn	63	27,6	2,2	1,8	1,9
Tartu linn	33	33,3	2,2	1,8	0,5

Milliseid linnuliike aias kohati?

Aedades kohati ühtekokku 206 linnuliiki, nõnda nagu mullugi. Keskmiselt nähti aedades 37,3 linnuliiki ning üle 100 linnuliigiga aedu oli seitse. Teist aastat järjest läksid esimene ja teine koht samasse linnuvaatlejate perre, kes oma Viljandimaa maa-aias kohtas 118 ja Tartu linna-aias koguni 125 liiki linde.

Sagedamini kohatud lindude eesotsas kuigi suuri muutusi ei toimunud. Ootuspäraselt langes esimeste seast välja urvalind, kelle asemel jõudis esimeste sekka taas kaelustuvi. Kuigi urvalindu

kohati 2019. aastal 3–4 korda enam kui varasematel talvedel, siis see väike järellainetus polnud koha hoidmiseks piisavalt suur. Väikeseid positsioonimuutusi oli esimese 15 seas mitmeid, kuid väga suurt tähtsust neile ei omistaks. Küllap me jõuame lähiaastatel ka selleni, et kõik esiviisiku liigid hakkavad jagama 100%-ga esimest kohta, aga praegu veel jäävad osad tavalised liigid ühel või teisel põhjusel päevikusse kandmata.

Liike, keda kohati vaid ühes aias, oli sedapuhku 28. Nende seas tegid debüüdi üha laiema levilaga lääne-pöialpoiss ja ootamatult rõngastusvõrku sattunud väiketsiitsitaja.

Aedades sagedamini kohatud linnuliigid aastatel 2015 – 2019.

		2019	2018	2017	2016	2015
1.	Rasvatihane	94%	95,6%	90,6%	93,3%	91,5%
2.	Musträstas	88,5%	81,4%	77,8%	82,0%	77,1%
3.	Vares	87,6%	79,3%	78,3%	83,8%	81,6%
4.	Metsvint	86,6%	79,3%	83,8%	83,5%	86,7%
5.	Linavästri	85,2%	85,9%	86,3%	89,0%	91,1%
6.	Sinitihane	84,2%	83,5%	75,5%	80,3%	67,2%
7.	Rohevint	80,4%	84,4%	74,8%	79,3%	71,0%
8.	Kuldnokk	79%	74,5%	74,8%	81,8%	77,5%
9.	Harakas	78,5%	72,2%	70,3%	75,3%	69,6%
10.	Kaelustuvi	72,6%	58%	63,2%	56,3%	53,6%
11.	Suur-kirjurähn	70,6%	69,2%	54%	65,3%	54,3%
12.	Punarind	69,5%	66,9%	77,6%	73,0%	62,8%
13.	Leevike	68,7%	79,1%	66,4%	63,5%	46,4%
14.	Hallrästas	67,5%	63,9%	65,4%	60,0%	55,6%
15.	Sookurg	64,9%	65,2%	58,1%	63,0%	57,7%

Kuidas kulges rändlindude saabumine?

2019. aasta rõõmustas meid taas varajase kevadega. Lindude Eesti keskmised saabumisaegad on võrreldavad samuti sarnase 2017. aasta varakevadega, kuid erinevalt tollest aastast valdasid meil soojad ilmad kogu kevade. Seevastu kolm Aafrika lindu – kagu, suitsupääsuke ja ööbik – jäid meile sedapuhku hiljaks, ööbik isegi kuni kaks nädalat. Hilinemises ei saa aga süüdistada meie ilma, vaid need linnud jõudsid ka Euroopasse hiljem päralt – ju tekkisid neil probleemid Sahara ületamisega.

Levinumate rändlindude keskmine saabumisaeg aedadesse aastatel 2015–2019.

	2019	2018	2017	2016	2015
Sookurg	24.03.2019	02.04.2018	24.03.2017	29.03.2016	02.04.2015
Kuldnokk	26.03.2019	04.04.2018	25.03.2017	01.04.2016	03.04.2015
Metsvint	26.03.2019	04.04.2018	30.03.2017	04.04.2016	06.04.2015
Kaelustuvi	31.03.2019	07.04.2018	01.04.2017	06.04.2016	08.04.2015
Valge-toonekurg	05.04.2019	09.04.2018	07.04.2017	10.04.2016	11.04.2015
Linavästri	10.04.2019	11.04.2018	10.04.2017	09.04.2016	13.04.2015
Punarind	06.04.2019	10.04.2018	05.04.2017	09.04.2016	13.04.2015
Must-kärbsenäpp	03.05.2019	30.04.2018	08.05.2017	03.05.2016	04.05.2015
Lepalind	03.05.2019	03.05.2018	11.05.2017	02.05.2016	06.05.2015
Suitsupääsuke	08.05.2019	01.05.2018	11.05.2017	05.05.2016	07.05.2015
Kagu	07.05.2019	03.05.2018	10.05.2017	04.05.2016	08.05.2015
Ööbik	18.05.2019	06.05.2018	17.05.2017	10.05.2016	12.05.2015
Piiritaja	19.05.2019	19.05.2018	20.05.2017	19.05.2016	21.05.2015

Millised linnud pesitsesid aias?

Keskmiselt pesitses aias 3,4 linnuliiki ja esines keskmiselt 5 pesitsusjuhtu. Kõige levinumad aialinnud on endiselt kuldnokk, rasvatihane ja linavästri. Pesitsussagedus tõusis must-kärbsenäpil ja muusträstal, kuid langes rasvatihasel, rohevindil ja piiritajal.

Aedades sagedamini pesitsenud linnud aastatel 2015 – 2019.

	Liik	2019	2018	2017	2016	2015
1.	Kuldnokk	50,5%	49,5%	53,1%	55,6%	54,4%
2.	Rasvatihane	41,9%	48,0%	46,9%	49,3%	42,8%
3.	Linavästri	36,3%	36,2%	33,5%	38,6%	41,0%
4.	Must-kärbsenäpp	30,4%	24,6%	26,2%	27,4%	29,3%
5.	Põldvarblane	24,1%	21,9%	19,2%	21,0%	23,3%
6.	Suitsupääsuke	21,8%	21,6%	22,7%	25,1%	25,1%
7.	Musträstas	21,5%	17,9%	18,7%	19,3%	22,3%
8.	Sinitihane	20,1%	20,4%	19,5%	15,6%	19,1%
9.	Hallrästas	19,1%	20,4%	22,7%	19,3%	15,9%
10.	Hall-kärbsenäpp	18,2%	15,2%	18,1%	15,0%	19,8%
11.	Piiritaja	14,2%	17,3%	13,4%	15,0%	14,5%
12.	Metsvint	13,5%	13,1%	14,6%	13,8%	20,5%
13.	Vares	9,9%	11,9%	11,7%	13,0%	9,5%
14.	Rohevint	8,3%	12,5%	11,4%	10,7%	14,1%
15.	Punarin	7,9%	8,8%	10,8%	10,7%	8,5%

Aedades pandi pesitsejana kirja 77 linnuliiki, kellest 17 liiki pesitses vaid ühes aias. Nendest aiaharuldustest võiks esile tuua porri, kes pesitses edukalt porridele mõeldud pesakastis ehk kahe servapidi kokku löödud lauajupi vahel.

20 ja enam linnuliiki registreeriti pesitsemas viies aias. Seekord pandi enim pesitsevaid liike (27 liiki) kirja ühes Raplamaa Märjamaa valla aias ja ühes Pärnumaa Lääneranna aias (26). Samades aedades oli ka enim pesitsusjuhtusid (vastavalt 63 ja 67), kolmanda koha aias Järvemaal Türi vallas oli pesitsusjuhtusid 39.

Kuldnokkadel oli 2019. aastal keskmiselt 4,22 poega, kes väljusid 1. juunil. Kuldnokkapoegadel on väljalend alati hästi sünkroniseeritud – valdav enamus pesakondadest lahkub nädala jooksul. Seekord esines aga suisa viis juhtumit, kus linnud jäid pesitsusega hilja peale. Neljal korral väljusid pojad pesast juuni teises pooles ja päris viimased suisa 7. juulil.

Suitsupääsukeste naasmine oma pesitsusaladele viibis ja seepärast lükkus ka esimese pesakonna keskmine väljalend juulikuusse. See tähendas seda, et teine pesakond lahkus augusti lõpus ja septembri alguses ning kolme järjestikust pesitsust aialinnupäeviku pidajate aedades ei täheldatud. Keskmiselt oli pesas 4,0 poega.

Pesakastikonkurentidel rasvatihasel ja põldvarblasel oli keskmiselt vastavalt 5,45 ja 3,56 poega. Mõlemal linnul väljus esimene pesakond mai lõpust alates ning teise pesakonna aeg saabus juuli keskel ja teises pooles.

Milliseid neljajalgseid ja roomajaid aias kohati?

Aedades kohati 50 liiki loomi või nende tegevusjälgi, keskmiselt 3,4 looma aia kohta. Kõige enam liike (16) kohati ühes Alutaguse valla aias, mis varasematelgi aastatel silma paistnud. Aedasiid, kus üle 10 loomaliigi kohati, oli sedapuhku koguni 32.

Orava ja rebase esikohavõitlus jätkus ja väikese ülekaalu sai seekord orav. Arusisaliku ja siili kohtamissagedus oli suurem kui kunagi varem, aga head põhjendust on sellele raske tuua. Oluliselt sagedasemaid kohtumisi koduhiire ja jutttselg-hiirega on seevastu lihtne põhjendada – 2019 oli suures osas Eestist hea hiireaasta, mis sai ka päevikupidajate abiga kinnituse. Jutttselg-hiir koos mügriega naasid esimese 15 sekka ja lükkasid välja metsnugise ja karihiire.

Aedades sagedamini kohatud loomaliigid aastatel 2015–2019.

	Liik	2019	2018	2017	2016	2015
1.	Orav	37,4%	35%	39,1%	35,0%	26,9%
2.	Rebane	37%	38,4%	33,4%	30,5%	21,4%
3.	Halljänes	32,8%	33,1%	32,2%	32,5%	20,5%
4.	Metskits	32,5%	33,1%	25,9%	21,1%	16,8%
5.	Arusisalik	30,5%	23,5%	25,6%	26,2%	23,9%
6.	Harilik kärnkonn	29,5%	27,5%	33,8%	31,3%	33,6%
7.	Nahkhiir	29,2%	30%	29,4%	27,6%	23,9%
8.	Harilik siil	27,9%	23%	25,3%	25,6%	21,4%
9.	Rohukonn	24,9%	28,9%	27,5%	32,2%	28,1%
10.	Mutt	23%	21,3%	27,8%	28,2%	27,2%
11.	Koduhiir	15,1%	11,2%	15,6%	14,0%	12,2%
12.	Jutttselg-hiir	13,8%	6,2%	8,1%	8,5%	8,9%
13.	Kährrik	10,8%	11,2%	12,2%	12,3%	7,3%
14.	Mügri	8,5%	7,8%	9,1%	10,0%	11,3%
15.	Nastik	8,5%	9,8%	7,8%	10,3%	8,0%

Soojad märts ja aprill äratasid meie talvitavad loomad varem üles. Rohukonni, arusisalikke, siile ja nahkhiiri kohati pool nädalat kuni nädal varem kui 2018. aastal; vaid kärnkonnad asusid tegutsema samal ajal kui varem.

Talvitavate loomade keskmine kohtamiskuupäev aedades aastatel 2015–2019.

	2019	2018	2017	2016	2015
Rohukonn	13.04.2019	20.04.2018	15.04.2017	18.04.2016	19.04.2015
Arusisalik	18.04.2019	23.04.2018	22.04.2017	21.04.2016	19.04.2015
Harilik kärnkonn	21.04.2019	23.04.2018	24.04.2017	22.04.2016	19.04.2015
Harilik siil	23.04.2019	27.04.2018	30.04.2017	27.04.2016	26.04.2015
Nahkhiir	22.04.2019	29.04.2018	04.05.2017	30.04.2016	30.04.2015

Millal puhkesid õied?

2019. a kevad oli erakordne ka taimedele. Kahekümnest taimeliigist 12-le oli Eesti keskmine õitsemisaja algus viimase viie aasta kõige varajasem. Kevade tormiline areng pidurdus alles mai keskpaigas ning sirelid olid ainsad, kes alustasid õitsemist hiljem kui 2018. aastal.

Taimede keskmine õitsemisaja algus aastatel 2015 – 2019.

	2019	2018	2017	2016	2015
Lumikelluke	14.03.2019	01.04.2018	12.03.2017	17.03.2016	11.03.2015
Märtsikelluke	23.03.2019	07.04.2018	22.03.2017	27.03.2016	22.03.2015
Krookus	29.03.2019	12.04.2018	03.04.2017	04.04.2016	01.04.2015
Sinilill	04.04.2019	13.04.2018	04.04.2017	04.04.2016	02.04.2015
Siniliilia e silla	03.04.2019	16.04.2018	08.04.2017	07.04.2016	06.04.2015
Paiseleht	07.04.2019	17.04.2018	11.04.2017	09.04.2016	10.04.2015
Võsaülane	20.04.2019	24.04.2018	29.04.2017	19.04.2016	22.04.2015
Kollane ülane	22.04.2019	28.04.2018	03.05.2017	23.04.2016	24.04.2015
Nartsiss	23.04.2019	02.05.2018	06.05.2017	28.04.2016	28.04.2015
Tulp	27.04.2019	03.05.2018	08.05.2017	01.05.2016	04.05.2015
Võilill	28.04.2019	06.05.2018	09.05.2017	01.05.2016	03.05.2015
Nurmenukk	29.04.2019	02.05.2018	09.05.2017	29.04.2016	29.04.2015
Vaher	26.04.2019	06.05.2018	13.05.2017	05.05.2016	04.05.2015
Tikker	01.05.2019	09.05.2018	17.05.2017	07.05.2016	09.05.2015
Toomingas	04.05.2019	10.05.2018	20.05.2017	09.05.2016	13.05.2015
Kirss või murel	04.05.2019	10.05.2018	20.05.2017	09.05.2016	13.05.2015
Punane sõstar	04.05.2019	10.05.2018	20.05.2017	08.05.2016	11.05.2015
Õunapuu	15.05.2019	14.05.2018	27.05.2017	14.05.2016	22.05.2015
Aedmaasikas	18.05.2019	18.05.2018	28.05.2017	16.05.2016	26.05.2015
Sirel	21.05.2019	17.05.2018	02.06.2017	19.05.2016	27.05.2015

Millal putukad välja ilmusid?

Kui kevad on varajane ja soe kestab pikka aega, siis loomulikult reageerivad sellele ka putukad. Seepärast ei tule üllatusena, et esimeste putukate ilmumisaeg oli mitme liigirühma puhul viimaste aastate varajaseim. Mõistagi ei pruugi esimese putuka ilmumine tähendada, et ka põhiosa populatsioonist oluliselt varem oma tegutsemist alustab. Paraku on seda viimast raske jälgida ja tõestada. Igatahes, viimase viie aasta varajasemad esimesed ilmumised olid kärbsel, kimalastel, lepatriinul, valgetel liblikatel (peamiselt kapsa- ja naeriliblikad), pistesääskedel ja herilastel.

Putukate keskmised märkamiskuupäevad aastatel 2015 – 2019.

	2019	2018	2017	2016	2015
Kärbes	26.03.2019	05.04.2018	30.03.2017	29.03.2016	31.03.2015
Lapsuliblikas	04.04.2019	11.04.2018	07.04.2017	08.04.2016	30.03.2015
Kirjud liblikad	08.04.2019	14.04.2018	08.04.2017	08.04.2016	30.03.2015
Meemesilane	10.04.2019	11.04.2018	16.04.2017	13.04.2016	06.04.2015
Kimalane	08.04.2019	19.04.2018	19.04.2017	12.04.2016	13.04.2015
Lepatriinu	14.04.2019	25.04.2018	25.04.2017	29.04.2016	23.04.2015
Valged liblikad	25.04.2019	01.05.2018	04.05.2017	28.04.2016	01.05.2015
Pistesääsk	21.04.2019	24.04.2018	08.05.2017	28.04.2016	01.05.2015
Herilane	24.04.2019	06.05.2018	13.05.2017	04.05.2016	13.05.2015
Vapsik	09.05.2019	12.05.2018	21.05.2017	11.05.2016	24.05.2015

Milliseid taimi liblikad, kimalased ja teised tolmeldajad külastasid?

Paljudel linnuvaatlejatel jätkus kannatlikkust jälgida ka õite peal tegutsevaid tolmeldajaid. 247 taimeliigi õitel märgati 16 liiki kimalasi, 23 liiki päevaliblikaid ja 31 liiki teisi tolmeldajaid. Tolmeldajate

„Suvist aialinnupäevikut“ korraldab Eesti Ornitoloogiaühing, toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus

poolest rikkaim aed paiknes Jõgeva vallas, kus õisi külastas 37 liiki tolmeldajaid, kellest 16 olid päevaliblikad ja 14 kimalased.

Alljärgnevas tabelis on järjestatud 10 kevadist ja suvist taime, mis meelitavad ligi kõige enam tolmeldajate liike. Paljud välja toodud kevadtaimedest kasvavad peaaegu igas koduaias. Kuna aga juunist suvelõpuni õitsevaid taimi on aedades kordades rohkem, siis on hea tabelist üle vaadata, kas need kõige olulisemad taimed on ikka ka aeda ära mahtunud.

Taimed, mis meelitavad kevad- ja suvekuudel kõige rohkem tolmeldajate liike (tähtsuse järjekorras).

	Kevadkuudel	Suvekuudel
1.	Võilill	Valge ristik
2.	Silla	Tähklavendel
3.	Krookus	Ebajasmiin
4.	Valge iminõges	Faasseni naistenõges
5.	Õunapuu	Kurgirohi
6.	Tikker	Pune
7.	Ploomipuu	Aedsalvei
8.	Kirss	Kitseenelas
9.	Sõstrad	Murulauk
10.	Vaher	Sililikübar

Suur tänu kõigile aialinnupäeviku täitjatele, peredele ja sõpradele!

Jana Aadli, Juta Aasa, Karin Aaskivi, Kairi Aaspere, Eike Abel, Kristo Abner, Art Villem Adojaan, Tiit Aedviir, Merike Aermann, Georg Aher, Marko Aid, Aare Aija, Joosep Ailiste, Pilvi Ailt, Viio Aitsam, Anneli Albert, Riina Aljas, Sigrid Alla, Karel Allikas, Merle Alliksoo, Hannes Annus, Krista Antons, Diana Aren, Neeme Aria, Allan Aron, Liis Arrak, Marina Aunapuu, Dzein Aunre, Silja Aus, Heete Ausmeel, Mirjam Averin, Maarja Averin, Tiiu Belimova, Maarja Berens, Virge Berggrünfeldt, Ene Biedermann, Aivar Brutus, Karin Buhvestov, Moonika Bukotkin, Viktoria Burtin, Kerlin Coverdale, Eero Ehala, Rene Einmann, Marika Eiskop, Ellu Elken, Kerttu Elm, Heili Elmet, Kati Elvelt, Maila Eranurm, Siiri Erm, Siiri Erm-Nairismägi, Helle Esna, Eero Ets, Pirika Fedotova, Ülle Frey, Valli Gebruk, Leena Gerz, Ene Grass, Anneli Grünbaum, Jaanus Habermann, Meelis Haiba, Toivo Hakman, Jana ja Eugen Hansar, Riia Hansen, Aari Hein, Ivi Heinlaan, Andres Hendrikson, Õneke Hermaste, Merike Hiibus, Helen Hiimaa, Mall Hiimäe, Tene Hook, Kuno Horn, Tiit Hunt, Annika Hüvanen, Katrin Ildla, Heli Illipe-Sootak, Angel-Airshe Indre, Eleri Inno, Mari Ivask, Kaia Ivask, Jaan Jaan, Eva Jaanson, Riho Jagomägi, Aile Jair, Andrus Jair, Eike Jodsche, Ege Juurikas, Maris Juuse, Siiri Jõerand, Annely Jänis, Eve Järv, Kalev Jürgenson, Jaanus Jürison, Villu Jürjo, Eeva Kaarlep, Ülle Kaasik, Toomas Kahur, Edda Kaimre, Krista Kais, Margit Kala, Indrek Kalamees, Andres Kalamees, Rein Kalamees, Eve Kalavus, Valdur Kaldas, Kalli Kalde, Katlin Kaldmaa, Maret Kaljulaid, Helen Kalla, Aime Kallandi, Helen Kallaste, Liina Kangur, Tõnu Kapper, Teele Karro, Helen Karu, Eve Karu, Mari-Liis Kasak, Enno Kase, Kadri Kask, Heili Kasuk, Urmas Kelgo, Vello Keppart, Tiina Keps, Viive Kiis, Halis Kiisa, Hille Kilk, Tanel Kindsigo, Riho Kinks, Piia Kirsch, Urmas Kirsimäe, Eeva Kirsipuu-Vadi, Rein Kirst, Külli Kivi, Lily Kivila, Ingrid Kivilo, Kai Kivipõld, Anneli Kivisiv, Liina Kleen, Lauri Klein, Mari Klein, Epp Klimenko, Elle Klooster, Mare Koel, Anneli Kokk, Ester Kokkota, Ly Kokla, Liina Kollo, Malle Kolnes, Avo Koppas, Agris Koppel, Mati Kose, Ester Kotsjuba, Malle Kreos, Janika Kruus, Irina Kruusla, Liis Kukk, Kaia Kukk, Piret Kuldna, Andres Kull, Ain Kuningas, Jaagu Kurg, Eda Kurg, Gerrit Kurg, Kaidi Kuškis, Toomas Kuul, Andrus Kuus, Kadri Kuusk, Liisa KV, Jüri Kõiv, Armin Kõomägi, Marika Käbin, Merle Kääri, Tiit Külaots, Hennit Küppas, Erle Kütsar, Sirje

„Suvist aialinnupäevikut“ korraldab Eesti Ornitoloogiaühing, toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus

Laanemäe, Evelin Laanest, Arne Laansalu, Karoliine Lagle-Zirnask, Marju Lahe, Urmet Laht, Laine Laidvee, Elen Laine, Margo Laud, Evelin Laur, Liina Laurikainen, Heidi Leivategija, Eedi Lelov, Annika Lentso, Kadri Lepasson, Hille Ley, Janne Lias, Rimma Liigsoo, Meret Liinold, Ivi Liiv, Meeme Liivak, Ave Liivamägi, Ilmar Lillemägi, Erika Lind, Urmas Lindma, Kuro Link, Eret Lippand, Marje Loide, Kaja Lotman, Pille Luhaniit, Leho Luigujõe, Thea Luik, Lea Lumiste, Krista Luuk, Kaire Maali Lõhmus, Paul Lääne, Villu Lük, Kaileen Lüüs, Marika Mae, Aiki Maivel, Lauri Malmberg, Maive Marandi, Marika Markus, Indrek Martin, Mati Martin, Astrid Martin, Riina Martverk, Eduard Matisen, Risto Mets, Kadri Metsa, Ülle Michelson, Piret Michelson, Pärtel Mikson, Veiko Murr, Maiki Must, Maarika Mõttus, Pille Mäerand, Marko Mägi, Olav Mägi, Marika Männi, Kristina Männik, Merike Männik, Kaari Männikus-Nilson, Ene Määr, Mailis Mölder, Janne Mölder, Ene Mölder, Katrin Möllits, Annika Mürk, Ülle Mürksepp, Friedrich Müür, Katrin Nahkur, Kertu Namsing, Anne-Ly Naukas, Kristi Neare, Fred Needo, Kadri Niinsalu, Imbi Niit, Ene Norak, Aili Normak, Anne Nurgamaa, Krista Nurk, Tiiu Nurklik, Mariann Nuut, Alla Nõmmik, Tarvo Nõulik, Toivo Nõvandi, Ann Närep, Lauri Oherd, Ingrid Oja, Rait Ojanurme, Tiit Ojaots, Kaisa Olesk, Ülar Omel, Meeli Ool, Aire Orula, Eva-Liisa Orula, Katrin Oruman, Maarja Orusalu, Kairi Ostrat, Margus Ots, Annika Otsma, Mariliis Paal, Marianne Paapstel, Eda Paas, Merit Paas, Vilja Padonik, Andres Pae, Piia Paju, Kaarel Palu, Ahti Parijõgi, Aire Pastarus, Liisi Peets, Lemmi Pehlak, Madis Peil, Artto Pello, Endel Pendin, Merle Perker, Helen Perli, Herdi Pihl, Mati Pihlak, Regina Pihlakas, Sirje Piht, Martin Piispea, Hannes Pikk, Jüri Piksar, Terje Pill, Kaia-Leena Pino, Asta Pintsaar, Kai Pitk, Hanna Plato, Krista Ploomipuu, Triin Pohlak, Anu Polis, Merle Poll, Peep Poltimäe, Tiiu Poolamäe, Kadri Prants, Merike Priedenthal, Tiina Priestman, Katrin Priilaht, Anita Priks, Marika Proover, Taave Prööm, Ruudi Pukk, Leena Puksa, Loviisa Purm, Terje Puudersell, Ranno Puumets, Tarmo Põkka, Daisy Põllupüü, Tiina Pärn, Tiia Pärnik, Luule Raag, Kaspar Raamat, Veljo Raamat, Tsirguliina Raamatukogu, Jane Raamets, Merilin Radvilavicius, Nora Rahumägi, Airika Rahuoja, Tiiu Rahuoja, Anni Raie, Karine Rajasaar, Gerli Randma, Eve Raska, Eldar Rassulov, Viive Raud, Rasmus Raud, Aita Raud, Eljo Raus, Priit Rebane, Tiina Rebane, Kaidi Reek, Aili Reha, Margarita Reinbal, Lea Reinoja, Heli Reiser, Epp Reiska, Jane Remm, Anna Ja Priit Remmelgas, Pille Reppo, Silvi Resik, Arvo Riisalu, Ene Rist, Peep Rooks, Stella Roonurm, Marika Roosileht, Helen Rõbakov, Kati Rütelmaa, Anu Saag, Terje Saar, Pirko Saarts, Ülle Sahn, Malle Salu, Aikki Sammul, Külli Samuel, Siiri-Lii Sandre, J.S., Kalli Sein, Reet Sepp, Elis Sepp, Rea Sepping, Sigrid Silbaum, Janar Sillamaa, Martin Silts, Kaire Sirel, Diana Sirol, Enn Soom, Katrin Soome, Anu Soon, Kristin Soots-Tsilmer, Aare Sopp, Angela Statsenko, Anžela Strzelczyk, Aile Sumberg, Signe Suurmets, Ene Suut, Ene Säinast, Jana Zommer, Kairi T, Eno Taggo, Ilme Tali, Toomas Tali, Urmas Talivee, Elle-Mari Talivee, Kalev Talver, Elle Talvik, Karoliina Talviste, Kaia Tamm, Andra Tamm, Ulvi Tamm, Heleri Tamm, Tanel Tamm, Tiit Tammaru, Krista Tammearu, Ly Tammekänd, Triin Tammert-Müürsepp, Tiiu Taplas, Merit Tarjus, Tiit Teder, Lotte-Triin Telgmaa, Kaidi Telling, Maria Temper, Maarja Tiho, Meelis Tillmann, Georg Timoštšenko, Kristiina Tohv, Silja Toimla, Mare Tomson, Ain Tomson, Evelin Tomson, Enda Torga, Toomas Traagel, Margus Triisa, Andres Troska, Kaili Truu, Marianne Truu, Martin Tsine, Janno Turu, Elin Tuuling, Angelika Tõnissoo, Age Täker, Heli Täpsi, Ere Uibu, Mai Uibu, Hilli Uigru, Regina Urb, Meelis Uustal, Siim Vaar, Heli Vagenstein, Eha Vahtramäe, Kaarel Vahtramäe, Toomas Vaimann, Janette Vainika, Ester Valdvee, Heli Valge, Aet Valge, Helina Valge-Tammepuu, Tõnis Valing, Jeroen Van Der Hoeven, Evelin Vanaselja, Lilian Vann, Märt Varatu, Villu Varblane, Angelika Varis, Kaja Veddel, Peep Veedla, Kaarel Veenre, Christofer Robin Velberg, Mart Veli, Eve Veromann, Angelika Verš, Maria Ves, Ellu Vibur, Martin Vihmann, Riin Viigipuu, Maris Viinamägi, Maie Vikerpuur, Ella Vikk, Mari-Liis Viljur, Ly Vilo, Kadri Vilu, Andres Vimm, Piret Visnapuu-Bernadt, Irene Volk, Inge Volmer, Anneli Vood, Vaike Võisula, Triin Võrk, Hannes Võrno, Ülo Väli, Ainar Õisnurm, Ille Õunap, Helen Õunap, Kaisa Äärmaa ja Raul Üprus.

* * *

„Suvine aialinnupäevik 2020“ alustab 1. märtsil ja kestab 4. oktoobrini.

Toredaid linnuelamusi tuttpüti aastal!

* * *

Kokkuvõtte koostas Meelis Uustal, „Suvise aialinnupäeviku“ koordinaator.

Lisainfo: aed@eoy.ee ja www.eoy.ee/aed

Aedades kohatud lindude nimekiri 2019. a. 50 levinumat liiki on toodud koos sagedusega (ehk mitmes % aedadest neid kohati), järgnevad liigid on toodud tähestiku järgi.

1.	Rasvatihane	94,0	51.	Aed-põõsalind	103.	Liivatüll	155.	Rüüt
2.	Musträstas	88,5	52.	Aed-roolind	104.	Luitsnokk-part	156.	Sabatihane
3.	Vares	87,6	53.	Aul	105.	Lõopistrik	157.	Salu-lehelind
4.	Metsvint	86,6	54.	Hahk	106.	Lääne-pöialpoiss	158.	Siidisaba
5.	Linavästri	85,2	55.	Hallhani	107.	Merikajakas	159.	Sookiur
6.	Sinitihane	84,2	56.	Hallpea-rähn	108.	Merikotkas	160.	Soo-loorkull
7.	Rohevint	80,4	57.	Hallpõsk-pütt	109.	Merisk	161.	Soo-roolind
8.	Kuldnokk	79,0	58.	Hallõgija	110.	Merivart	162.	Sooräts
9.	Harakas	78,5	59.	Hangeline	111.	Metsis	163.	Soorüdi
10.	Kaelustuvi	72,6	60.	Heletilder	112.	Metskiur	164.	Stepi-loorkull
11.	Suur-kirjurähn	70,6	61.	Hele-urvalind	113.	Metskurvits	165.	Suur-konnakotkas
12.	Punarin	69,5	62.	Herilaseviu	114.	Mets-lehelind	166.	Suurkoovitaja
13.	Leevike	68,7	63.	Hoburästas	115.	Metstilder	167.	Sõtkas
14.	Hallrästas	67,5	64.	Hõbehaigur	116.	Mudatilder	168.	Tamme-kirjurähn
15.	Sookurg	64,9	65.	Händkakk	117.	Must-lepalind	169.	Teder
16.	Puukoristaja	64,4	66.	Hänilane	118.	Mustpea-põõsalind	170.	Tiigi-roolind
17.	Põldvarblane	63,5	67.	Hüüp	119.	Mustsaba-vigle	171.	Tikutaja
18.	Kägu	62,8	68.	Jõgi-ritsiklind	120.	Musttihane	172.	Turteltuvi
19.	Väike-lehelind	56,3	69.	Jõgitiir	121.	Must-toonekurg	173.	Tutkas
20.	Pasknäär	55,8	70.	Jõgivästri	122.	Mustvaeras	174.	Tuttpütt
21.	Suitsupääsuke	53,9	71.	Järvekaur	123.	Männi-käbilind	175.	Tutt-tihane
22.	Ronk	51,6	72.	Jääkoskel	124.	Mänsak	176.	Tuttvart
23.	Valge-toonekurg	51,6	73.	Jäälind	125.	Naaskelnokk	177.	Tuuletallaja
24.	Must-kärbsenäpp	51,3	74.	Kadakatäks	126.	Naerukajakas	178.	Tõmmukajakas
25.	Õöbik	50,4	75.	Kaelus-kärbsenäpp	127.	Nurmkana	179.	Tõmmuvaeras
26.	Põldlooke	49,9	76.	Kaelusrästas	128.	Nõlva-lehelind	180.	Täpikuik
27.	Sinikael-part	49,6	77.	Kaelus-turteltuvi	129.	Nõmmelooke	181.	Vaenukägu
28.	Talvike	46,8	78.	Kalakajakas	130.	Peoleo	182.	Vainurästas
29.	Piiritaja	46,3	79.	Kalakotkas	131.	Piilpart	183.	Valgepõsk-lagle
30.	Kiivitaja	42,5	80.	Kaldapääsuke	132.	Plüü	184.	Valgeselg-kirjurähn
31.	Laulurästas	42,2	81.	Kaljukotkas	133.	Porr	185.	Vihitaja
32.	Ohakalind	41,5	82.	Kanakull	134.	Pruunselg-põõsalind	186.	Viupart
33.	Salutihane	41,1	83.	Kanepilind	135.	Puna-harksaba	187.	Võsaraat
34.	Siisike	40,3	84.	Karvasjalg-kakk	136.	Punajalg-pistrik	188.	Võsa-ritsiklind
35.	Suur-laukhani	39,9	85.	Karvasjalg-viu	137.	Punajalg-tilder	189.	Väike-kirjurähn
36.	Rabahani	39,6	86.	Kivitäks	138.	Punakurk-kaur	190.	Väike-konnakotkas
37.	Hiireviu	39,1	87.	Kodukakk	139.	Punaselg-õgija	191.	Väikekoovitaja
38.	Lepalind	38,9	88.	Kodutuvi	140.	Põhjavint	192.	Väike-kärbsenäpp
39.	Hallhaigur	37,7	89.	Koldvint	141.	Põldvutt	193.	Väikeluik
40.	Laululuik	36,0	90.	Kormoran	142.	Pöialpoiss	194.	Väikepistrik
41.	Hõbekajakas	35,6	91.	Kukkutihane	143.	Rabapistrik	195.	Väike-põõsalind
42.	Suurnokk-vint	34,8	92.	Kuldhänilane	144.	Randtiir	196.	Väiketsiitsitaja
43.	Raudkull	33,9	93.	Kuuse-käbilind	145.	Ristpart	197.	Väiketüll
44.	Hakk	32,9	94.	Kõrkja-roolind	146.	Roo-loorkull	198.	Välja-loorkull
45.	Koduvarblane	32,5	95.	Kõrvkräts	147.	Roo-ritsiklind	199.	Värbkakk
46.	Urvalind	31,7	96.	Kõvernokk-rüdi	148.	Rooruik	200.	Väänkael
47.	Hall-kärbsenäpp	30,5	97.	Käblik	149.	Rootsiitsitaja	201.	Vöötkakk
48.	Põhjatihane	30,5	98.	Käosulane	150.	Rukkirääk	202.	Vööt-käbilind
49.	Musträhn	27,4	99.	Kühmnokk-luik	151.	Rästas-roolind	203.	Vööt-põõsalind
50.	Karmiinleevike	26,7	100.	Künnivares	152.	Räusk	204.	Vöötsaba-vigle
			101.	Laanepüü	153.	Rääkspart	205.	Õonetuvi
			102.	Laanerähn	154.	Räästapääsuke	206.	Õösorr

Aedades 2019. a pesitsenud haudelinnud, kes on reastatud pesitsussageduse (%) järgi (ehk mitmes % aedadest nad pesitsesid)

1. Kuldnokk	50,5	31. Pruunselg-põõsalind	3,3	61. Hõbekajakas	0,3
2. Rasvatihane	41,9	32. Valge-toonekurg	3,3	62. Jõgitiir	0,3
3. Linavästri	36,3	33. Aed-põõsalind	2,3	63. Kadakatäks	0,3
4. Must-kärbsenäpp	30,4	34. Käosulane	2,3	64. Kõrkja-roolind	0,3
5. Põldvarblane	24,1	35. Salu-lehelind	2,3	65. Kägu	0,3
6. Suitsupääsuke	21,8	36. Sinikael-part	2,3	66. Metskiur	0,3
7. Muustrastas	21,5	37. Karminleevike	2,0	67. Musträhn	0,3
8. Sinitihane	20,1	38. Pasknäär	2,0	68. Nurmkana	0,3
9. Hallrastas	19,1	39. Suur-kirjurähn	2,0	69. Nõmmelõoke	0,3
10. Hall-kärbsenäpp	18,2	40. Siisike	1,7	70. Porr	0,3
11. Piiritaja	14,2	41. Ööbik	1,7	71. Põhjatihane	0,3
12. Metsvint	13,5	42. Aed-roolind	1,3	72. Rääkspart	0,3
13. Vares	9,9	43. Kõrvukräts	1,3	73. Sabatihane	0,3
14. Rohevint	8,3	44. Mustpea-põõsalind	1,3	74. Tait	0,3
15. Lepalind	7,9	45. Suurnokk-vint	1,3	75. Võsaraat	0,3
16. Punarind	7,9	46. Väike-kirjurähn	1,3	76. Võsa-ritsiklind	0,3
17. Kaelustuvi e. Meigas	7,3	47. Hakk	1,0	77. Vööt-põõsalind	0,3
18. Harakas	6,9	48. Jääkoskel	1,0		
19. Koduvarblane	6,9	49. Künnivares	1,0		
20. Väike-põõsalind	6,9	50. Must-lepalind	1,0		
21. Kanepilind	6,3	51. Punaselg-õgija	1,0		
22. Puukoristaja	5,6	52. Salutihane	1,0		
23. Räästapääsuke	5,6	53. Kaelus-turteltuvi	0,7		
24. Väänkael	5,6	54. Kodukakk	0,7		
25. Kivitäks	5,0	55. Kodutuvi	0,7		
26. Ohakalind	4,6	56. Käblik	0,7		
27. Väike-lehelind	4,0	57. Pöialpoiss	0,7		
28. Leevike	3,6	58. Sõtkas	0,7		
29. Talvike	3,6	59. Tamme-kirjurähn	0,7		
30. Laulurastas	3,3	60. Vainurastas	0,7		

Aedades 2019. a kohatud loomaliigid ja nende kohtamissagedus aedades (%)

1. Orav	37,4	18. Kaelushiir	6,6	35. Põld-uruhiir	1,3
2. Rebane	37,0	19. Rästik	6,6	36. Pruun-suurkõrv	1,0
3. Halljänes	32,8	20. Tiigikonn	6,2	37. Punahirv	1,0
4. Metskits	32,5	21. Rändrott	5,9	38. Saarmas	1,0
5. Arusisalik	30,5	22. Tähnikesilik	5,6	39. Kärp	0,7
6. Harilik kärnkonn	29,5	23. Kobras	4,3	40. Metssiga	0,7
7. Nahkhiir	29,2	24. Mäger	4,3	41. Mink	0,7
8. Harilik siil	27,9	25. Rabakonn	3,9	42. Mudakonn	0,7
9. Rohukonn	24,9	26. Uruhiir	3,9	43. Niidu-uruhiir	0,7
10. Mutt	23,0	27. Põder	3,6	44. Pruunkaru	0,7
11. Koduhiir	15,1	28. Leethiir	3,0	45. Šaakal	0,7
12. Juttself-hiir	13,8	29. Nirk	2,6	46. Hunt	0,3
13. Kährik	10,8	30. Vaskuss	2,6	47. Karu	0,3
14. Mügri	8,5	31. Veekonn	2,3	48. Põhja-nahkhiir	0,3
15. Nastik	8,5	32. Harivesilik	2,0	49. Tõmmulendlane	0,3
16. Metsnugis	7,5	33. Tuhkur	2,0	50. Valgejänes	0,3
17. Karihiir	7,2	34. Ilves	1,3		

„Suvist aialinnupäevikut“ korraldab Eesti Ornitoloogiaühing, toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus